

Marjaana Ilmarinen & Sallamaari Torvinen

VANHEMPIEN KOKEMUKSIA LAAJASTA NELIVUOTISTARKASTUKSESTA

VANHEMPIEN KOKEMUKSIA LAAJASTA 4-VUOTISTARKASTUKSESTA

Marjaana Ilmarinen
Sallamaari Torvinen
Opinnäytetyö
Kevät 2013
Hoitotyön koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Hoitotyö, terveydenhoitotyön suuntautumisvaihtoehto

Tekijät: Marjaana Ilmarinen ja Sallamaari Torvinen
Opinnäytetyön nimi: Vanhempien kokemuksia laajasta 4-vuotistarkastuksesta
Työn ohjaajat: Kaisa Koivisto ja Sanna Sandström
Työn valmistumislukukausi ja vuosi: Kevät 2013 Sivumäärä 39+1

Suomessa lasten kasvua ja kehitystä seurataan tarkkaan neuvoloissa. Lastenneuvolan terveystarkastusten lähtökohtana on lapsen kehityksen ja kasvun seurannan lisäksi koko perheen hyvinvointi ja elämäntilanne. Terveystarkastusten yhteydessä pyritään terveysneuvonnan kautta vahvistamaan lapsen ja perheen voimavaroja, hyvinvointia ja vanhempien kykyä toimia perheen hyväksi. Lastenneuvolassa haasteellisuus on lisääntynyt ja vanhemmuus on entistä suurempi haaste. Mielestämme oli tärkeää kysyä vanhempien mielipidettä lastenneuvolan toiminnasta, sillä he ovat sen pääsääntöisiä asiakkaita lastensa myötä. Heidän kertomien kokemusten avulla neuvolan toimintaa voidaan kehittää entistä palvelevammaksi lapsiperheitä ajatellen.

Tutkimuksemme on kvalitatiivinen tutkimus, jonka aiheena oli vanhempien kokemukset laajasta 4-vuotistarkastuksesta. Tutkimuksen tarkoituksena oli kerätä tietoa miten vanhemmat kokevat tarkastuksen, jota pilotoitiin Oulun seudun neuvoloissa haastattelu hetkellä. Tutkimuksestamme saamaa tietoa voi hyödyntää neuvolan terveydenhoitajat ja terveydenhoitajaopiskelijat ja tietoja voidaan käyttää tarkastusta kehitettäessä.

Tutkimustehtävänäimme oli selvittää ja kuvailla millaisia kokemuksia vanhemmilla on lapsen 4-vuotistarkastuksesta neuvolassa? Millaisia kokemuksia perheellä on itse lapsen 4 -vuotistarkastustilanteesta? Miten vanhemmat kokivat 4-vuotistarkastuksen tuovan lisää lapsen kasvun, kehityksen ja terveydentilanteeseen ymmärrystä ja tietoutta? Ja miten vanhemmat kokivat heidän vanhemmuuttaan tuettavan lapsen 4-vuotistarkastuksen yhteydessä?

Aiheen tutkimuksemme tuli, kun TUKEVA-2 hankkeesta pilotoitavaan tarkastukseen etsittiin opiskelijoita tutkimaan vanhempien kokemuksia tarkastuksesta eri näkökulmista. Teoriapohjana käytimme uutta neuvola-asetusta, tunnettuja lapsen kehitysteorioita sekä tutkimustietoa vanhemmuudesta. Aineiston keruumenetelmänä käytimme ryhmämuotoista teemahaastattelua ja analyysin toteutimme induktiivisella sisällönanalyysillä.

Tutkimustuloksiksi vanhempien kokemuksista laajasta 4-vuotistarkastuksesta muodostui kolme pääluokkaa: Ennakkojärjestelyt 4-vuotistarkastukseen liittyen, lapsen 4-vuotistarkastus ja lapsen 4-vuotistarkastukseen liittyvät kehittämishaasteet. Ennakkojärjestelyt sisälsivät etukäteen lähetettävät kutsut ja ajan järjestämisen niin, että molemmat vanhemmat pääsisivät paikalle. Tarkastus oli vanhemmista tarpeellinen ja vanhempia kiinnosti eniten lapsen kehityksen ja kasvun iänmukainen eteneminen. Vanhemmuuden tukemisen vanhemmat kokivat osittain puutteelliseksi, eivätkä he oikein ymmärtäneet millaista sen neuvolan puolelta pitäisi olla. Kehittämisehdotuksena tarkastukseen liittyen nousi ajan järjestämiseen ja molempien vanhempien läsnäoloon liittyvistä asioista. Saman terveydenhoitajan pysymistä vuodesta toiseen korostettiin.

Avainsanat: vanhemmuus, kokemukset, terveystarkastukset, lasten kehitys

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Program in Nursing and Health Care Option, of Public Health Nursing

Authors: Marjaana Ilmarinen and Sallamaari Torvinen

Title of Thesis: *Parents' Experiences of Extensive Physical Examination of Four-year-old Children*

Supervisors: Kaisa Koivisto and Sanna Sandström

Term and year when the thesis was submitted: 2013

Pages: 39+1

ABSTRACT

According to a regulation that became valid in 2009 the extensive physical examination in child health care that focuses on children under school age is done at the age of four. Before the extensive physical examination was done for five year old children. A pilot project about the new physical examination started in 2010.

The aim of our study was to describe parents' experiences of the extensive physical examination of four-year-old children through five questions; how did they experience the situation, did they think they got new information about the child's growth, development, did their knowledge about these increase, how did the parents experience their parenthood was supported during the physical examination?

The material was collected by interviewing three parents who had recently taken their four-year-old child to an physical examination. The interviews were made by using theme interviews. After that the material was analyzed with a material-oriented inductive content analysis.

The results of the study showed that the parents liked the invitations that were sent concerning the physical examination. Arranging time for the both parents to attend the examination was considered difficult. examination was primarily liked and the parents were interested in the child's growth and development on it. The support that was given for parenthood was considered inadequate and the whole concept was difficult to comprehend. The importance of the same public health nurse making all the child's physicals was highlighted.

Based on the results we suggest that this subject should be studied further. Future subjects of study could be; what kind of support parents require concerning parenthood, how does continuation of customership in child health care centers affects the experience of getting support in parenthood?

Keywords: parenthood, physical

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	3
ABSTRACT.....	4
1 JOHDANTO	7
2 4- VUOTIAAN LAPSEN KASVUN JA KEHITYKSEN TUKEMINEN LAAJASSA LASTEN 4- VUOTISTARKASTUKSESSA.....	9
2.1 4-vuotiaan lapsen kehitys.....	9
2.2 Neuvola-asetus	10
2.3 Lapsen kasvun ja kehityksen seuranta neuvolassa sekä laaja terveystarkastus	11
2.4 Laaja 4-vuotisterveystarkastus	12
2.5 Vanhemmuus.....	14
2.6 Vanhemmuuden tukeminen lastenneuvolassa	16
3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	17
4 LAADULLINEN TUTKIMUS	18
4.1 Tutkimukseen osallistujien valinta	18
4.2 Teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä	19
4.3 Aineiston analyysi.....	20
5 TUTKIMUSTULOKSET	22
5.1 Ennakkovalmistelut 4-vuotistarkastukseen liittyen	22
5.1.1 Ennakkoinformaatio ja siihen liittyvä toiminta	22
5.1.2 Sopimus 4-vuotistarkastuksesta.....	24
5.1.3 Tarkastukseen liittyvät huolet ja aikaisemmat kokemukset	24
5.2 Lapsen 4-vuotistarkastus	25
5.2.1 Tarkastuksen keskeinen sisältö	25
5.2.2 Lapsen kasvu ja kehitys	26
5.2.3 Vanhemmuuden tukeminen.....	27
5.2.4 Terveystarkastajan osaaminen tarkastuksessa	27
5.3 Lapsen 4-vuotistarkastukseen liittyvät kehittämishaasteet	27
5.3.1 Ajan järjestäminen.....	28
5.3.2 Molempien vanhempien läsnäolo	28
5.3.3 Muut tarkastukseen liittyvät asiat	28
6 POHDINTA	30

6.1 Tutkimuksen luotettavuus.....	30
6.2 Tutkimuksen eettisyys	31
6.3 Tutkimustulosten pohdintaa aikaisempien tutkimusten perusteella	32
6.4 Tutkimuksen tekemiseen liittyvää pohdintaa ja omat oppimiskokemukset.....	34
6.5 Jatkotutkimusmahdollisuudet.....	35
LÄHTEET	37
LIITEET	40

1 JOHDANTO

Suomessa lapsen kasvua ja kehitystä seurataan lastenneuvoloissa. Neuvolapalvelut ovat perheille maksuttomia palveluita, joita kunnan tulee tarjota. Lastenneuvoloiden yleistavoitteeseen kuuluu, että lasten fyysinen ja psyykinen terveys sekä perheiden hyvinvointi paranevat varsinkin erityistä tukea tarvitsevilla perheillä, jolloin perheiden väliset terveyserot kaventuvat ja seuraavan sukupolven terveyden ja vanhemmuuden voimavarat ovat paremmat kuin nykyisen (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004:14. 20). Yksilöllisyys ja asiakaslähtöisyys ovat lastenneuvolatoiminnan johtavat periaatteet. Terveystarkastuksen lähtökohtana ovat lapsen ikä ja kehitysvaihe sekä koko perheen elämäntilanne. Terveystarkastusten yhteydessä pyritään terveysneuvonnan kautta vahvistamaan lapsen ja perheen voimavaroja, hyvinvointia ja vanhempien kykyä toimia perheen hyväksi (THL, Hakupäivä 26.3.2013.) Lapsi käy ensimmäisen elinvuotensa aikana neuvolassa suositusten mukaan terveydenhoitajan vastaanotolla 8 - 10 kertaa, puolitoistavuotiaana ja kahdesta vuodesta ylöspäin kerran vuodessa kuuteen ikävuoteen saakka. Lisäksi heille kuuluu määräaika- set lääkärintarkastukset. Lastenneuvolan tarkastuksista kolme on niin sanottuja laajoja terveystarkastuksia ja ne tehdään 4 kuukauden ja 18 kuukauden sekä 4-vuoden iässä (Lastenneuvola. 2013. Hakupäivä 8.4.2013.)

Lastenneuvolatyön haasteellisuuden lisääntyä lapsen ja perheen pulmien ehkäiseminen ja hoitaminen edellyttävät yhä useammin suunnitelmallista moniammatillista yhteistyötä ja hoitopoluista sopimista. Esimerkiksi lasten- ja nuorten psykososiaaliset ongelmat ovat lisääntyneet. Ongelmien ja oireilujen taustalla lasten ja nuorten keskuudessa on monia perheen ja yhteiskunnan muutoksia. Vanhemmuus on tänä päivänä entistä suurempi haaste. Perinteinen suomalainen yhteiskulttuuri on korvautumassa yksilöllisillä elämäntaparatkaisulla ja sosiaaliset tukiverkostot ovat muuttoliikkeen myötä harvenneet. Lisäksi kaupallinen media tuo perheisiin terveyden kannalta ristiriitaisia odotuksia ja tarpeita. Pienten lasten perheet ovat keskimäärin köyhempiä kuin lapsettomat ja vanhempien lasten kanssa elävät perheet. (Lastenneuvola lapsiperheiden tukena – opas työntekijöille, 17.)

Valtioneuvosto antoi vuonna 2009 uuden asetuksen, jonka myötä neuvolan ikäkausitarkastuksiin tuli muutoksia. Ennen niin sanottu viisikotarkastus oli yksi laajoista lastenneuvolatarkastuksista, joka tehtiin nimensä mukaan viisivuotiaille. Uuden asetuksen myötä laaja tarkastus siirtyi vuotta aiemmaksi ja nykyisin se tehdään jo nelivuotiaille. Laajat terveystarkastukset ovat syvennettyjä ja

monipuolisia tarkastuksia, jolloin muita seurantakäyntejä on tarpeen mukaan mahdollisuus keventää. (Sosiaali- ja terveysministeriö. 2009:20. 18.) Laajan terveystarkastuksen aikaistamista neljän vuoden ikään tukevat tuoreet tutkimustulokset. Kognitiivisten ja muiden oppimisessa tarvittavien taitojen viiveet ovat ennakoitavissa jo 5-vuotistarkastusta aiemmin, viimeistään 4 vuoden iässä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2009:20. 46). Koulun alkuvaiheen selvät oppimisongelmat ovat riittävän hyvin ennakoitavissa jo 4-vuotiaana. Kehityksen arvioinnissa on suositeltu käytettäväksi neuvoloissa laajasti käytössä olevaa Lene-arviota, joka on Suomessa parhaiten tutkittu ja laajalajaisin menetelmä neurologisen kehityksen arvioimiseksi. (Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskelija-terveydenhuolto sekä ehkäisevä suun terveydenhuolto: Asetuksen (380/2009) perustelut ja soveltamisohjeet. 30.)

Teimme laadullisen tutkimuksen, johon haastattelimme kolmea perhettä. Tarkoituksemme on selvittää, millaiseksi lasten vanhemmat kokevat tarkastuksen, ymmärtävätkö he tarkastuksen merkityksen ja ennen kaikkea kokevatko he itse hyötyvänsä tarkastuksesta. Tutkimuksemme on kvalitatiivinen ja haastattelimme kolmen nelivuotiaan lapsen vanhempia laatimiemme kysymysten perusteella

Opinnäytetyömme aihe on sellainen, että se auttaa meitä kehittymään ammatillisesti tulevaan ammattiimme terveydenhoitajina. Lastenneuvola on yksi mahdollisista tulevista työpaikoistamme. Tutkimuksemme tutkimustuloksia voidaan käyttää kehitettäessä lastenneuvolan toimintaa ja eteenkin uutta nelivuotistarkastusta. Saamme opinnäytetyömme myötä arvokasta tietoa käyttöömmä. Toimitamme tutkimustulokset neuvolalle, jonka asiakkaita haastattelimme, jolloin hekin voivat hyödyntää tutkimustuloksiamme kehittäessään toimintaansa. Myös muut neuvoloissa työskentelevät terveydenhoitajat saavat tutkimuksestamme hyödyllistä tietoa vanhempien kokemuksista neuvolassa asioinnista. Mielestämme on tärkeää kysyä vanhempien kokemuksia lastenneuvolan toiminnasta, sillä he ovat neuvoloiden asiakkaita ja parhaita näin ollen antamaan palautetta sen toiminnasta. Näin ollen vanhempia ja vanhemmuutta voidaan tukea neuvolan kautta entistä paremmin.

2 4- VUOTIAAN LAPSEN KASVUN JA KEHITYKSEN TUKEMINEN LAAJASSA LASTEN 4-VUOTISTARKASTUKSESSA

2.1 4-vuotiaan lapsen kehitys

Voidaan ajatella, että kehitys on läpi elämän jatkuva muutosprosessi, jonka lopputulos on kussakin tapauksessa yksi monista mahdollisista lopputuloksista. Psykologisessa kehityksessä näkyy yksilön sisäinen joustavuus, jonka ihminen säilyttää vanhuuteen saakka. Elämänkaari voidaan jakaa eri ikäkausiin, jolloin 2-6- vuotias lapsi voidaan määritellä leikki-ikäiseksi. (Himberg, Laakso, Peltola, Näätänen, Vidjeskog 1999, 11-12.)

Ihmisen kehitys koostuu kolmesta eri osa-alueesta; fyysisestä, psyykkisestä ja psykososiaalisesta. Fyysinen kehitys käsittää kasvun ja liikkeiden kehityksen. Kognitiivinen kehitys on tiedon käsittelyn kehitystä. Kognitiivisella kehityksellä tarkoitetaan havaintojen, muistin, ajattelun ja kielen kehitystä. Psykososiaalinen kehitys käsittää ihmisen kokonaispersoonallisuuden ja vuorovaikutussuhteiden kehityksen. Yksi psykososiaalisen kehityksen tärkeä osa-alue on minäkäsityksen kehitys. Nämä kaikki osa-alueet ovat kiinteästi yhteydessä toisiinsa ja ne kaikki kehittyvät toisistaan riippuen. (Himberg ym. 1999, 11-13.)

4- vuotias lapsi alkaa nauttia ikäistensä lasten seurasta ja mieluisia leikkejä ovat mielikuvitus- ja roolileikit. Oman vuoron odottaminen ja lelujen jakaminen muiden lasten kanssa alkaa sujua. Uhmaikä voi näkyä vielä, mutta alkaa jo tasoittua, mutta 4-vuotias saattaa pahoittaa mielensä herkästi. Lapsen mielikuvitus kasvaa ja tämä voi aiheuttaa öisin painajaisia. Neljävuotiaan kielellinen kehitys etenee ja lapsi nauttii erilaisista sana- ja loruleikeistä sekä saduista. Lapsi kyselee, selittää ja kertoo tarinoita. Erilaiset käsitteet muuttuvat ymmärrettäviksi ja lapsi tunnistaa käsitteet, kuten aikaisin - myöhään, huomenna – tänään, nopeasti – hitaasti, ylös – alas. 4-vuotias osaa luokitella esineitä koon ja värin mukaan sekä laskea jo vähän. Lapsi pohtii oikean ja väärän sekä hyvän ja pahan eroa ja erilaisten ilmiöiden syitä ja tarkoituksia. Lapsi voi ihastua vastaikäistä sukupuolta olevaan vanhempaansa ja olla hänestä tämän vuoksi myös hyvin mustasukkainen. Lapsi alkaa ajan myötä kuitenkin samaistua johonkin samaa sukupuolta olevaan aikuiseen.

4 -vuotias alkaa myös kiinnostua sukupuolieroista ja vauvojen alkuperästä. (4 - 5-vuotiaan lapsen kehitys, vanhempainnetti. Hakupäivä 14.9.2011.)

Lapsen motoriset taidot eli liikesuoritukset kehittyvät kasvun, kypsymisen ja oppimisen yhteisvaikutuksesta. Lapsen kypsyessä hän saa uusia valmiuksia liikesuorituksiin, jotka kehittyvät harjoituksen avulla. 4-vuotiaan fyysinen kehitys on edennyt asteelle, jossa hän osaa esimerkiksi kävellä portaita alas vuoroaskelin ja hypätä yhdellä jalalla. Käden taidot ovat kehittyneet niin, että hän osaa laittaa napin kiinni ja pujottaa kengännauhan kenkään. 4 - 5- ikävuoden aikana pituutta tulee lisää noin 5 - 10cm ja painoa noin 3 kg. Päivät lapsi yleensä pärjää ilman vaippaa, vaikka vahinkoja sattuukin vielä. Yöllä lapsi saattaa tarvita vaippaa. (4 - 5-vuotiaan lapsen kehitys, vanhempainnetti. Hakupäivä 14.9.2011.)

Myös lapsen ruumiinkuva kehittyy iän myötä. Puheen ymmärtäminen edesauttaa ruumiinkuvan muodostamista, kun lapsi saa palautetta ulkonäöstään ja liikkeistään, hän sisällyttää nämä tiedot ruumiinkuvaansa. Ruumiinkuvan muodostuminen auttaa lasta muuttumaan erilliseksi äidistään ja tämä onki perustana yksilöllisyyden muodostumiselle (Himberg ym. 1999, 34-37.)

2.2 Neuvola-asetus

Vuonna 2009 valtionneuvosto antoi merkittävän asetuksen, jonka avulla lasten, nuorten ja perheiden ehkäiseviä terveyspalveluja pystytään kehittämään nykyistä paremmin. Asetuksessa tarkoitettuna toiminnan tulee kattaa jokaisessa kunnassa kaikki odottavat naiset ja perheet, sekä lapset ja nuoret oppivelvollisuuden päättymiseen saakka. Terveystarkastusten ja terveysneuvonnan tulee olla suunnitelmallista toimintaa siten, että ne muodostavat lapsen, nuoren tai perheen hyvinvointia ja terveyttä seuraavan kokonaisuuden raskauden alusta opiskeluvaiheen loppuun saakka. (Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto sekä ehkäisevä suun terveydenhuolto: Asetuksen (380/2009) perustelut ja soveltamisohjeet. 19-21.)

Asetuksessa määrätään, että kunnan siis tulee järjestää terveystarkastuksia kaikille ennalta määrätuille ikä- tai vuosiluokkaan kuuluville. Terveystarkastajan, kättilön tai lääkärin tulee myös pyrkiä selvittämään tarkastuksista pois jäävien tuen tarve. Tarkastuksia siis tekee terveydenhoitaja, kättilö tai lääkäri ja laajat tarkastukset tehdään yhteistyössä lääkärin ja terveydenhoitajan tai kättilön kanssa. Terveystarkastuksissa tulee selvittää yksilöllisen tarpeen ja tarkasteltavan ikävaiheen mukaan kehitystä, kasvua ja hyvinvointia niin haastatteluilla, kliinisillä tutkimuksilla kuin tarvittaes-

sa muillakin menetelmillä. Haastattelulla pyritään selvittämään perheen hyvinvointia ja toivomukset ja mielipiteet on selvitettävä ja otettava huomioon kehitystason edellyttämällä tavalla. Arvio terveydentilasta ja mahdollisista jatkotutkimuksista, tuen ja hoidon tarpeesta on tehtävä yhdessä tarkastettavan ja hänen ikävaiheensa huomioiden myös huoltajan kanssa. (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 28.5.2009/380, Hakupäivä 14.9.2011.)

2.3 Lapsen kasvun ja kehityksen seuranta neuvolassa sekä laaja terveystarkastus

Neuvolan perustehtäviin kuuluu lapsille tehtävät määräaikaistarkastukset. Niihin kuuluvat lapsen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen ja kasvun seuraaminen ja tukeminen sekä mahdollisten poikkeamien mahdollisimman varhainen huomaaminen. Koko perheen huomioiminen määräaikaistarkastuksissa on tärkeää, sillä joskus vanhempien ohjauksen ja tuen tarve voi olla sellaista etteivät vanhemmat itse osaa tai jaksa hakea apua. Tarkastuksen painottuvat yhä enemmän vuorovaikutukseen ja keskusteluun, perheiden ongelmat ovat monimuotoistuneet ja monimutkaistuneet. Suuri osa määräaikaistarkastusten hyödyistä menetetään, jos työntekijä vaihtuu useasti, minkä takia neuvolassa tulisi olla mahdollisuus lapsen ja hänen perheen pitkäaikaiseen seurantaan. Tärkeämpää on lapsen kehityksen edistyminen kuin se, mitä hän kulloisessakin yksittäisessä arvioinnissa osaa. Tarkastuksista suurimman osan kattaa terveydenhoitajan ja perheen väliset kontaktit. Jos ja kun määräaikaistarkastuksessa tulee vanhempien kertomuksessa tai lapsen taidoissa esille jotakin poikkeavaa tai huolestuttavaa, voidaan sopia uusi tapaamisaika. (Vilen ym. 2006, 177-178.)

Laaja terveystarkastus koostuu, alle kouluikäisen lapsen kohdalla, vanhempien haastattelusta ja koko perheen hyvinvoinnin selvittämisestä niiltä osin kuin on välttämätöntä hoidon ja tuen järjestämisen kannalta. Huoltajien kirjallisella suostumuksella saadaan myös päivähoiton ja esiopetuksen henkilökunnan arvio alle kouluikäisen selviytymisestä päivähoitossa, siltä osin kuin se on välttämätöntä hoidon ja tuen järjestämisen kannalta. Kunnan on järjestettävä lapselle tämän ollessa 1 - 6 –vuoden ikäinen vähintään kuusi terveystarkastusta, joihin sisältyvät laajat tarkastukset 18 kuukauden ja 4 vuoden iässä. (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 28.5.2009/380, Hakupäivä 14.9.2011.)

2.4 Laaja 4-vuotisterveystarkastus

Lastenneuvolaoppaassa (STM 2004a) viisivuotistarkastus on kuvattu laajimmaksi lastenneuvolassa tehtäväksi terveystarkastukseksi. Kehitysarvioiden laajuudesta ja ajoituksesta on kuitenkin voitu paikallisesti päättää ja joissakin kunnissa lapsen kehityksen tarkempi ja laajempi arvio on voitu tehdä jo ennen viiden vuoden ikää. Laajan terveystarkastuksen aikaistamista neljän vuoden ikään tukevat tuoreet tutkimustulokset, joiden mukaan kognitiivisten ja muiden oppimisessa tarvittavien taitojen viiveet ovat ennakoitavissa jo 5-vuotistarkastusta aiemmin, viimeistään 4 vuoden iässä. Oppimisvaikeuksia myöhemmin aiheuttavat neurologiset ongelmat tulee tunnistaa mahdollisimman varhain. Tutkimusten mukaan Lene-arvio kykenee ennakoimaan pitkäkestoisia ongelmia ja tunnistaa lapset, jotka ovat suurimmassa oppimisvaikeusriskissä, jo varhaisessa vaiheessa ja näin ollen mahdollistaa heidän ohjaamisensa lisätutkimusten ja tuen piiriin. (Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto sekä ehkäisevä suun terveydenhuolto: Asetuksen (380/2009) perustelut ja soveltamisohjeet, 46.)

Tukeva 2 -hanke oli lapsiperheiden hyvinvointihanke. Hankkeen tavoitteena oli hyvinvointijärjestelmän kehittäminen ja se pilotoi laajoja 4-vuotisterveystarkastuksia Oulussa, Kempeleessä ja Limingassa. Tavoitteena oli luoda toimintamalli, joka mahdollistaa neuvolassa ja varhaiskasvatuksessa kerätyn tiedon tuottamisen ja hyödyntämisen perustyössä työntekijätasolla ja kuntien päätöksenteossa. Mallinnettu ja pilotoitu malli olisi sitten siirrettävissä myös muihin laajoihin neuvola-asetuksen mukaisiin tarkastuksiin. Pilotointi kesti vuoden ja ajoittui ajalle 1.5.2011–31.5.2012. Pilotoinnissa oli mukana noin 900 lasta perheineen. Mukana Oulusta olivat Myllyojan ja Kaijonharjun neuvolat, Limingasta Kirkonkylän neuvola ja Kempeleen neuvola. (TUKEVA2-hanke. Hakupäivä 21.3.2013.)

Laajassa 4-vuotisterveystarkastuksessa ollaan terveydenhoitajan vastaanotolla 90 minuuttia ja lääkärin vastaanotolla 30 minuuttia. Terveydenhoitaja lähettää kutsun perheelle 1-2 kuukautta ennen 4 -vuotissyntymäpäivää ja tarkastukseen kutsutaan molemmat vanhemmat. Kutsun mukana tulee vanhemmille lomakkeita, jotka heidän tulisi täyttää ja palauttaa neuvolaan. Terveydenhoitaja ja lääkäri tekevät tarkastuksissaan havainnot lapsen terveydestä, kehityksestä sekä lapsen ja perheen hyvinvoinnista. Vanhemmat kertovat tarkastuksessa omat havaintonsa lapsesta ja perheen hyvinvoinnista. Lisäksi lapsen selviytymistä päiväkodissa tarkastellaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa. (TUKEVA2-hanke. Hakupäivä 21.3.2013.)

Tarkastuksessa tutkitaan lapsen fyysistä kehitystä. Sitä arvioidaan yleisvaikutelmasta ja palpoiden ja auskultoiden lasta. Tarkastetaan lapsen ryhti ja seurataan liikehdintää. Mitataan pituuden, painon ja päänympäryksen kehitystä. Lapsen näkö tarkastetaan lh -taululla ja kuulo audiometrillä. Lisäksi mitataan verenpaine. (Mikkilä, Saari, Tawast, Kinnunen, Aaltonen, Ylitalo, Rytty, Salmela, Kiirikki & Vuoteenaho 2010, 20-21.)

Lapselle tehdään Lene-tutkimus, jossa tutkitaan lapsen neurologis-kognitiivista kehitystä. Siinä motorista kehitystä arvioidessa liikkeiden tulisi olla jo huomattavasti sujuvampia ja nopeampia kuin kolmevuotiaana, juoksu on sujuvampaa, suoraraiteista sillä jalkojen ja käsien yhteistyö on parantunut. Lapsen tulisi osata kävellä portaat ylös ja alas vuorotahtia ja seistä muutama sekunti yhdellä jalalla. Nelivuotiaana hypyissä on tapahtunut kehitystä, lapsi ponnistaa jo selvästi. Lisäksi lapsen tulisi osata heittää pallo yhdellä kädellä pään yläpuolelta ja ison pallon kiinniotto syliin saattaa jo onnistua. Lapsi kokeilee jo kuperkeikkaa ja liikuntaleikit monipuolistuvat ja yksinkertaiset pelit onnistuvat. Lapsi kokeilee jo apurataspyöräilyä, hiihtoa ja luistelua. Silmän ja käden yhteistyö on jo kehittynyt niin, että lapsen tulisi osata jäljentää mallikuvioita, leikata suoraa viivaa pitkin ja rakentaa palapelejä sekä pujottaa 1cm:n läpimittaisia helmiä muovilankaan. (Mikkilä ym. 2010, 20).

Kielellistä kehitystä arvioidaan lapsen puheen ja käsitteiden ymmärtämisestä. Noudattaako lapsi kaksiosaisia ohjeita, vastaako hän asian mukaisesti kysymyksiin, nimeääkö värejä ja osaako lapsi laskea ainakin kolmeen. Lapsen puheen tuottaminen tulisi olla sillä tasolla, että hän pystyy tuottamaan vähintään 3-4 sanan lauseita, mutta puheessa saa olla vielä epäselvyyksiä. Kuullun hahmottamisessa testataan, osaako lapsi erottaa samantyyppiset sanat, jotka tarkoittavat eri asiaa. Lapsen psykososiaalisessa kehityksessä on huomioitava, että mielikuvitus voi tuottaa ongelmia, kun ero toden ja kuvitellun välillä on epäselvää. Lapsen tulee saada kannustusta ja kiitosta ja hänen kanssaan tulee keskustella ja vastata lapsen loputtoman tuntuisiin kysymyksiin. Luovuutta tulisi tukea saduin, askarteluin, roolileikein jne. Lasta kannattaa opettaa siisteyteen. Lapsen tulisi kyetä jo vastavuoroisuuteen ja pystyä keskittymään tehtäviin tutkimustilanteissa noin 10 minuutiksi yhtäjaksoisesti. (Mikkilä ym. 2010, 20.)

Lapsen ja vanhempien välistä vuorovaikutusta tarkkaillaan koko neuvolakäynnin ajan. Keskustelunaiheita nelivuotistarkastuksessa vanhempien kanssa on vanhempien käsitys lapsen keskittymiskyvystä, omatoimisuudesta ja leikkitaidoista toisen lapsen kanssa. Keskustellaan vanhempien käsityksestä lapsen tunne-elämästä, peloista ja arkuudesta. Vanhemmilta kysytään lapsen mie-

luisia leikki- ja liikuntamuotoja ja lapsen mukana oloa kodin askareissa. Selvitetään myös lapsen hoitojärjestelyt ja yhteistyö päivähoidon kanssa. Kysytään lapsen television katselusta ja sen rajoittamista sekä mahdollisesta tietokoneen käytöstä. Vanhemmille tehdään myös alkoholikäyttöä arvioiva audit –testi ja kysytään tupakoinnista lapsen ja perheen hyvinvoinnin näkökulmasta. Vanhempien kanssa käydään läpi heidän kutsujen mukana saama ja etukäteen täyttämä lapsiperheen voimavarat kaavake ja keskustellaan siinä esille nousevista asioista. (Mikkilä ym. 2010, 20-21.)

Terveydenhoitaja ja lääkäri tekevät yhteistyössä perheen kanssa neuvolatarkastuksen jälkeen tarvittaessa hyvinvointi- ja terveyssuunnitelman. Siihen kirjataan arvio lapsen kasvusta ja kehityksestä, perheen hyvinvoinnista ja mahdollisesta tuen tarpeesta. Suunnitelmassa on kirjattuna tavoitteet ja se kuinka suunnitelmaa seurataan. (TUKEVA2 –hanke. Hakupäivä 21.3.2013.)

2.5 Vanhemmuus

Vanhemmuutta voidaan määritellä monin eri tavoin. Se voi olla biologista, sosiaalista, juridista ja psykologista. Biologinen vanhempi on se, jonka munasolua tai siittiötä on käytetty lapsen hedelmöittämiseen. Juridisella vanhemmuudella tarkoitetaan lain vanhemmuudelle asettamia oikeuksia ja velvollisuuksia. Juridiseksi vanhemmaksi voi tulla yleensä isyyden tunnustamisen tai adoption kautta. Sosiaalinen vanhemmuus taas tarkoittaa lapsen kanssa arjen jakamista, asumista sekä kasvatukseen osallistumista. Psykologinen vanhemmuus määrittyy lapsen puolelta ja kuvaa hänen ja aikuisen välistä kiintymykseen perustuvaa suhdetta: Kuka on lapselle tärkeä ihminen? Kenen lapsi voi luottaa, kenestä hän pitää ja kenellä häneen on arvovaltaa? Perhe on sellainen yksikkö, johon lapsi kuuluu ja eri perheet voivat poiketa toisistaan paljonkin. (Armanto & Koistinen 2007, 354.)

Lapsen syntyminen on usein onnellinen tapahtuma, mutta myös haaste parisuhteelle. Vanhemmat joutuvat määrittelemään uudestaan arvomaailmansa ja tekemään arkeen tilaa uudelle tulokkaalle. Vanhemmuus on yksi aikuiselämän suurimpia identiteetin ja roolien muutoksia aiheuttava tekijä. Tilan tekeminen tarkoittaa monesti myös vanhoista toimintamalleista luopumista. Esimerkiksi vanhemmat joutuvat suunnittelemaan oman ajankäyttönsä uudestaan. Raskausajan fysiologiset, hormonaaliset ja psyykkiset reaktiot jo itsessään aiheuttavat usein äideissä reaktion, joka saa heidät keskittymään enemmän tulevaan lapseen ja kotiin. Tämä vaikuttaa parisuhteeseen ja vaatii siltä siksi joustavuutta. Vauvan tarvitsevuus on hyvin kokonaisvaltaista, jonka myötä van-

hemmat sivuuttavat helposti omia tarpeitaan. Oman tai parisuhteen toisen osapuolen tarvitsevuu- den sivuuttaminen voi aiheuttaa monia hankalia tilanteita. Sen lisäksi, että vanhempien tulee luo- da rakastava suhde vauvaan, heidän pitäisi pyrkiä ylläpitämään sitä myös toisiinsa. Lapsen avut- tomuus ja tarvitsevuus voivat herättää vanhemmissa myös avuttomuuden ja tarvitsevyyden tun- teita, joka on kykyä empatiaan, eli toisen tilanteeseen asettumista. Vauvan kasvu ja hyvinvointi on aikuisen ihmisen varassa ja lapsen selviytymiskeino on itsensä liittäminen häntä hoitaviin ih- misiin. (Laru, Markova, Lankinen. Hakupäivä 1.10.2011.)

Vanhemmuuteen siirtyminen on murrosvaihe, joka on jokaisen kohdalla yksilöllinen ja ainutlaatui- nen kokemus. Se tuo mukanaan uusia ihmissuhteita perheeseen. Parisuhteen hyvinvoinnille on tärkeää parisuhdetyytyväisyys jo ennen lapsen tuloa. Molemmilla vanhemmillä on vastuu parisuh- teesta ja sen toimivuudesta, kuten myös myöhemmin vanhemmuudesta. Vanhemmuus nostaa esiin myös omat kokemukset vanhemmista, vanhemmuudesta ja siitä, miten omat vanhemmat ovat olleet läsnä. Vanhemmuuden kokemukset ovat erilaisia eri ihmisten ja sukupuolien välillä. Naiselle vanhemmuus näkyy ja tuntuu jo raskausaikana, kun taas miehelle vanhemmuus saattaa konkretisoitua vasta lapsen synnyttyä. Erilaiset kokemukset voivat aiheuttaa ristiriitoja. Kolmen- keskeisessä vuorovaikutuksessa lapsi ja vanhemmat ovat yhtä aikaa vuorovaikutuksessa keske- nään. Lapsi näkee ja kokee molemmat vanhempansa samanaikaisesti. Lapsi aistii ja oppii van- hempien erot miehenä ja naisena ja oppii toimimaan molempien kanssa samanaikaisesti, mutta erilailla. Vanhemmuus on osa elämää, mutta ei koko elämä. Hyvä turvaverkko perheen ympärillä auttaa vanhempien jaksamiseen. Myös ydinperheen ulkopuoliset sosiaaliset suhteet, työ ja har- rastukset ovat tärkeitä vanhempien jaksamisen kannalta. (Laru ym. Hakupäivä 1.10.2011.)

Vanhemmuudesta voi olla epäselviä mielikuvia ennen lapsen syntymää. Siksi puolisoitten olisikin hyvä jakaa keskenään omia lapsuuden kokemuksiaan, erilaisista mielikuvista vanhemmuudesta, odotuksista, toiveista ja peloista. Jos itse on saanut lapsuudessa hyviä hoivakokemuksia, niitä on helpompaa antaa myös omalle lapselleen. Tutkijoiden mukaan kuitenkin myös vaikeat kokemukset on mahdollista kääntää voitoksi, jos kokemuksia työstää ja läpi käy sekä arvioi niitä tietoisesti. Parhaimmillaan molemmat vanhemmat osallistuvat lapsen hoitoon ja sitoutuvat vanhemmuuteen yhtä voimakkaasti ja tästä on kyse jaetussa vanhemmuudessa. Joillekin perheille niin sanottu "perinteinen" malli perheestä, jossa toinen tuo perheelle toimeentulon ja toinen hallitsee kotia, sopii parhaiten. Nykyään perheissä usein kuitenkin ajatellaan, että tämä malli ei toimi, vaan mo- lemmat vanhemmat pyrkivät tasapainoon työn ja perheen välillä. Kasvatustieteilijä Jouko Huttu- nen on tutkinut isän roolia ja puhuu "osallistuvasta isyydestä", jossa isä osallistuu lapsen hoitoon,

vie vielä lääkäriin ja vaihtaa vaippoja sekä "hoivaavasta isyydestä", johon osallistumisen lisäksi liittyy aktiivista ajattelua ja läsnäoloa. Hoivaava isä pystyy siirtämään omat tarpeensa syrjään ja olemaan lapsen saatavilla. Joskus lapsen äiti saattaa kuitenkin asettua lapsen ja isän väliin niin, että isän osallistuminen kokonaisvaltaisesti ei täysin onnistu. (Hermanson 2007, 49-50.)

2.6 Vanhemmuuden tukeminen lastenneuvolassa

Lapsen hyvinvointi riippuu pitkälti myös vanhempien hyvinvoinnista. Neuvolatyössä vanhemmuuden ja parisuhteen teemoja käsitellään jo perhevalmennusvaiheessa ja tämä on ehkä otollisinta aikaa. Tällöin vanhemmat ehtivät valmistautua ajatukseen, että parisuhde muuttuu vanhemmuuden myötä ja he osaavat varautua myös vanhemmuuden kielteisiin tunteisiin. Hyviä apuvälineitä tässä ovat esimerkiksi parisuhteen roolikartta (Airikka 2003) ja vanhemmuuden roolikartta (Rautainen 2001). Aiheisiin voidaan palata perhevalmennuksen synnytyksen jälkeisissä ryhmissä. Tärkeä osa ryhmiä on vertaistuki, jonka avulla vanhemmat saavat näkökulmaa omille ajatuksilleen sekä tukea ja neuvoja vaikeisiin tilanteisiin. Myös isien vertaisryhmät on todettu tarpeelliseksi, jotta saataisiin keskustelua isyydestä miesten kesken sekä miesten näkökulmaa vanhemmuuteen ja parisuhteen hoitamiseen. Jos vanhemmuuden ongelmien käsittelyyn ei ole riittäviä mahdollisuuksia neuvolassa asiakaskäynnin aikana, voidaan vanhemmat ohjata muun tuen piiriin. Tukea on mahdollista pyytää sosiaalityöntekijältä, perheneuvolan työntekijöiltä sekä terveyskeskuspsykologilta. Perheitä on mahdollista ohjata myös kirkon perheasiain neuvottelukeskukseen tai erilaisten järjestöjen palveluiden piiriin. Neuvolahenkilökunnan on mahdollista myös pyytää lisäkoulutusta omaan työhönsä tai neuvoja ongelmatilanteisiin asiantuntijajärjestöistä. (Armanto & Koistinen 2007, 360-361.)

Vanhempien voimavaroja kartoitetaan neuvolassa nelivuotistarkastuksen yhteydessä lapsiperheen voimavarat -lomakkeella, jonka vanhemmat täyttävät etukäteen neuvolaan tullessa. Lomakkeella kysytään heidän parisuhteestaan, siihen vaikuttavista tekijöistä ja perheen arkeen vaikuttavista asioista. Tämä on hyvä työväline neuvolassa työskentelevälle terveydenhoitajalle. Hän voi kaavaketta läpikäymällä tunnistaa perheen mahdollisia riskitekijöitä, jotka voivat vaikuttaa myös lapsen kasvuun ja kehitykseen. (TUKEVA2-hanke. Hakupäivä 21.3.2013.)

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kuvata vanhempien kokemuksia laajasta 4- vuotistarkastuksesta. Tutkimus on laadullinen ja siinä tuotetaan kokemuksellista ja kuvailevaa tietoa vanhempien näkökulmasta. Tavoitteena saada tietoa vanhempien kokemuksista 4-vuotistarkastukseen liittyen.

Tutkimustehtävät ovat:

Millaisia kokemuksia vanhemmilla on lapsen 4-vuotistarkastuksesta neuvolassa?

Millaisia kokemuksia perheellä on itse lapsen 4 -vuotistarkastustilanteesta?

Millaista tietoa vanhemmat kokivat saaneensa lapsen 4 -vuotistarkastuksessa?

Miten vanhemmat kokivat heidän vanhemmuuttaan tuettavan lapsen 4-vuotistarkastuksen yhteydessä?

Tutkimuksessa saatua tietoa voidaan hyödyntää tieterveydenhoitajien työn tukena, kun terveydenhoitajat tekevät yhteistyötä lasten vanhempien kanssa. Lisäksi tietoa voidaan hyödyntää, kun kehitetään lasten laajaa 4 –vuotistarkastusta perhelähtöisemmäksi. Asiakas- ja käyttäjälähtöiset tiedot ovat tärkeitä, kun kehitetään terveysalan palveluita. Näin neuvola toimintaa voidaan paremmin vanhempien tarpeita ja toiveita palvelevaksi.

Tutkimuksen tekeminen myös kehittää meitä terveydenhuollon ammattihenkilöinä. Saamme tietoa lastenneuvola toiminnasta ja eteenkin nelivuotiaan lapsen kasvusta ja kehityksestä, jota terveydenhoitajan ammatissamme voimme hyödyntää. Lisäksi saamme kuulla vanhempien kokemuksia ja kehittämisehdotuksia lastenneuvola työskentelyyn, joita myös voimme tulevaisuudessa huomioida työssämme. Emme myöskään ole aiemmin tehneet tutkimusta, joten opinnäytetyömme kautta saamme ensikosketuksen siihenkin. Tästä on varmasti hyötyä työelämässä ja mahdollisissa myöhemmissä opiskeluissamme.

4 LAADULLINEN TUTKIMUS

Laadullinen tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa ja sen aineisto kerätään tilanteessa joka on luonnollinen ja todellinen. Tiedon antajina suositaan ihmisiä ja tutkija luottaa omiin havaintoihinsa. (Hirsjärvi ym 2001, 155.) Laadulliselle tutkimukselle on luonteenomaista kerätä aineistoa, joka tekee mahdollisimman monenlaiset tarkastelut mahdollisiksi. Ihanteellista olisi saada aineistoa, joka on tutkimuksen tekemisestä ja tekijästä riippumatta olemassa. Kvalitatiivinen aineisto on moniulotteista ja aineiston tuottamisen tilanteet voivat olla nimenomaan tutkimusta varten järjestettyjä, mutta aineistot koostuvat raporteista, jotka dokumentoivat kyseiset tilanteet mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Tarkkuus ja yksityiskohtaisuus dokumentoinnissa ovat suhteellista, riippuen käytettävissä olevasta tallennustekniikasta. Havaintoaineiston dokumentoinnin suurpiirteisyydestä ja yksityiskohtaisuudesta riippumatta olennaista on, että aineisto on edelleen rikkaudeltaan ehtymätön verrattuna siihen missä mären sitä lopulta hyödynnetään. (Alasuutari 1994, 74-76.)

4.1 Tutkimukseen osallistujien valinta

Tutkimukseen osallistajat ovat tutkimuksessamme nelivuotiaiden lasten vanhempia. Tutkimukseen osallistuvat vanhemmat valittiin haastatteluun yhteistyössä neuvolan terveydenhoitajan kanssa. Haastatteluun osallistuivat lasten vanhemmat, jotka molemmat olivat aikaisemmin olleet mukana 4-vuotistarkastuksessa niin terveydenhoitajan kuin lääkärinkin vastaanotolla. Lisäksi haastatteluun osallistuivat sellaiset vanhemmat, joilla oli asiat suhteellisen hyvin lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyen. Sovimme tutkimukseen osallistuvien valinnan kriteereiksi nämä, koska halusimme tietoa vanhempien kokemuksista itse 4-vuotistarkastukseen liittyen ja mitä toiveita tarkastukseen liittyy. Emme tutkineet, mitä asioita ja ongelmia lapsen kasvun seuraamiseksi tarkastuksessa esitettiin. Nelivuotistarkastuksia tekevä terveydenhoitaja valitsi meille viisi perhettä, jossa on vasta nelivuotistarkastuksessa käynyt lapsi ja kysyi heiltä lupaa yhteystietojen antamisesta meille. Lähetimme vanhemmille kotiin kirjeen, jossa kerroimme tutkimuksestamme ja kysyimme halukkuudesta osallistua haastatteluun. Ilmoitimme kirjeessä, että otamme heihin itse yhteyttä myöhemmin. Jonkin aikaa kirjeiden lähettämisen jälkeen soitimme vanhemmille. Viidestä perheestä vain kaksi kuitenkin halusi lähteä mukaan haastatteluihin, joten jouduimme hankkimaan kolmannen haastateltavan perheen itse.

4.2 Teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä

Haastattelu on ainutlaatuinen tiedonkeruumenetelmä, sillä siinä ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa. Etuna voidaan pitää joustavuutta aineistoa kerätessä, aiheiden järjestystä on mahdollista säädellä ja vastauksien tulkintaan on enemmän mahdollisuuksia. Haastattelu on keskustelua, jossa haastattelijalla on ohjat. Tutkimustarkoituksia varten haastattelu on ymmärrettävä systemaattisena tiedonkeruu muotona. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 199-202.)

Käytimme tutkimuksessamme teemahaastattelua. Teemahaastattelulle on tyypillistä, että aihepiirit ovat tiedossa mutta niiden tarkka järjestys ja muoto puuttuvat (Hirsjärvi, ym. 2007, 203). Haastateltavan kanssa käytävät aihealueet eli teemat on määritelty ennakkoon. Teemahaastattelut tarjoavat tutkijalle tietyn väljyyden, mutta antavat myös mahdollisuuden teemoilla käyttää rajaamis mahdollisuuksia. Haastattelututkimukset voidaan kohdentaa yhteen tai useampaan tutkittavaan ja ne voidaan tehdä yksin tai yhdessä. Teemojen tarkoitus on, että kaikkia ilmiöön liittyviä osaluueita sivutaan. Tiedon syvällisyys riippuu pitkälti haastattelijoiden taidoista ja kyvyistä. Aineisto tuo näkemystä ja tuntemusta ilmiöön, jotka tuovat mukanaan uusia kysymyksiä. (Kananen 2008, 73.)

Teemoiksi valitsimme vanhempien kokemukset laajasta 4-vuotistarkastuksesta. Ensimmäinen teema oli kuinka he kuvaavat tarkastuksen eri vaiheita, kuten yleensä prosessin kuvausta, aloitusta, keskustelua ja sisältöä. Toisena teemana sisällöt, joita 4-vuotistarkastuksessa käytiin läpi tarkemmin, ovat lapsen kasvu ja kehitys, lapsen persoonallisuus, lapsen taidot, vanhemmuus ja vanhempana toimiminen, perheen tilanne yleensä. Kolmantena teemana oli vanhempien tietoisuuden lisääntyminen lapsen kasvun ja kehityksen tukemisesta sekä vanhempana toimimisesta. Teemaan kuului myös miten vanhemmat kokevat hyötyvänsä tarkastuksesta sekä vanhempien esittämät kehittämishaasteet tarkastuksen suhteen. Neljäntenä teemanamme oli vanhempien tyytyväisyys tarkastukseen ja sen järjestämiseen.

Haastattelimme tutkimukseen osallistuvia vanhempia pareittain. Tätä muotoa voidaan pitää yhtenä ryhmähaastattelun alamuotona, jolloin siihen pätevät pitkälti samat ohjeet kuin ryhmähaastatteluunkin. Haastattelutilanteissa haastattelut nauhoitetaan ja nauhat puretaan myöhemmin. Ryhmähaastattelussa mukaan tulevat ryhmätilanteen vaikutukset. Ryhmähaastattelua ei voidakaan suoraan pitää yksilöhaastattelun vaihtoehtona. Ryhmän ovat keskenään erilaisia ja se voi vaikut-

taa tutkimustulokseen. Jäsenten vaikutus voi olla tietoa vähentävä eli kielteinen, tai tietoa lisäävä, positiivinen vaikutus. Ryhmän koostumuksessa ratkaisevaa on ryhmän jäsenten persoonallisuuden piirteet. Ryhmähaastattelussa voidaan saada tietoa siitä, miten tutkittavaa ilmiötä käsitellään ryhmässä. Ilmiöstä saadaan tietoa, koska jäsenet ovat olleen sen kanssa tekemisissä, mutta tietoon sekoittuu ryhmän vaikutus. On myös varottavat vahvojen, hallitsevien henkilöiden liiallista vaikutusta aineistoon (Kananen 2008, 75).

4.3 Aineiston analyysi

Analysoimme aineistomme sisällön analyysillä. Sisällönanalyysi on menettelytapa, jonka avulla voidaan analysoida dokumentteja systemaattisesti ja objektiivisesti. Se sopii täysin strukturoimatomanakin aineiston analyysiin. Sisällönanalyysillä pyritään samaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa, mutta sillä kuitenkin saadaan järjestettyä kerätty aineisto johtopäätösten tekoa varten. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105.)

Sisällönanalyysi sopii laadullisen haastattelututkimuksen analysointimuodoksi. Sisällönanalyysillä tarkoitetaan pyrkimystä kuvata dokumenttien sisältöä sanallisesti ja luoda selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Sisällön analyysillä järjestetään aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon kadottamatta sen sisältämää informaatiota. Analysoitaessa laadullista aineistoa tarkoituksena on informaatioarvon lisääminen, koska hajanaisesta aineistosta pyritään luomaan selkeää, mielekästä ja yhtenäistä informaatiota. Kun aineistoon on luotu selkeyttä, voidaan tehdä selkeitä ja luotettavia johtopäätöksiä tutkittavasta ilmiöstä. Aineiston laadullisessa käsittelyssä aineisto aluksi hajotetaan osiin, käsitteellistetään ja kootaan uudestaan loogiseksi kokonaisuudeksi. Analyysia tehdään tutkimusprosessin jokaisessa vaiheessa. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 108.)

Sisällön analyysi on tekstianalyysia ja sitä ohjaavat tutkimuksen suunnitteluvaiheessa keskeiseksi havaitut käsitteet. Holstin (1968) mukaan sisällönanalyysia voidaan käyttää esimerkiksi silloin, kun tutkimus tuottaa paljon aineistoa, esimerkiksi haastattelujen avovastausten analysointi. (Hirsjärvi & Hurme 1993, 114-115.)

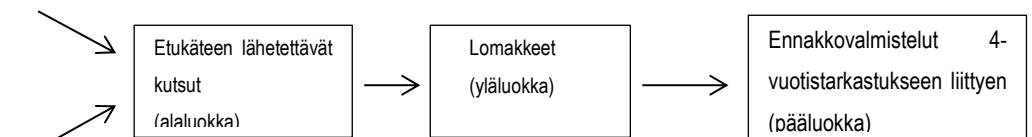
Laadullisessa analyysissa puhutaan yleensä induktiivisesta ja deduktiivisesta analyysistä. Jako perustuu siihen, mitä tulkintaa tutkimuksessa käytetystä päättelyn logiikasta. Induktiivisella päättelyllä tarkoitetaan yksittäisestä yleiseen päättelyä kun taas deduktiivisella yleisestä yksittäiseen. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 95-97). Käytimme tutkimuksessamme induktiivista päättelyä, eli van-

hempien kommentteista yritimme luoda yleiskäsitystä aiheesta. Yritimme tällä tavoin luoda mahdollisimman puhtaan käsityksen haastateltavien kokemuksista. Yritimme välttää omia tulkintoja käyttämällä vanhempien mahdollisimman selkeästi ilmaisemia kokemuksia. On esitetty, että laadullisessa tutkimuksessa täysin strukturoitua haastattelua ei ole olemassakaan. Se, mitä vuorovaikutuksessa sanotaan, riippuu siitä, mitä osallistuja kuvittelee tilanteessa olevan merkittävää (Ruusu vuori & Tiitula 2005, 12).

Litteroimme haastattelut auki sanasta sanaan. Ruusu vuoren mukaan haastattelutilanteissa haastattelija tarkkailee haastateltavaa, mutta unohtaa helposti, että hänen omalla toiminnallaan on vaikutusta toisen toimintaan. Nauhoittaminen mahdollistaa haastatteluvuorovaikutuksen kulun tarkastelun ja analysoinnin ja uudelleen kuuntelu tuo haastattelusta esiin uusia asioita, joita ensi kuuntelulla ei välttämättä huomaa. (Ruusu vuori & Tiitula 2005, 14-15.) Tulostimme tekstit ja tämän jälkeen kävimme ne läpi uudelleen ja uudelleen luoden lauseista kategorioita joihin ne mielestämme kuuluivat. Poistimme tulosten kannalta haastattelussa olleita turhia lauseita, jotka eivät vaikuta tutkimustuloksiin aineiston selkeyttämiseksi. Kokosimme samankaltaisten kategorioiden alla olevat lauseet ja tekstinotteet yhteisten otsikoiden eli alaluokkien alle. Alaluokista etsimme samaa aihe-alueita koskevat asiat ja kokosimme ne taas yläluokkien alle, jotka olivat taas yleisempi käsite alaluokissa olevista asioista. Yläluokat järjestelimme lopulta kolmen pääluokan alle.

"Ajanvarauspyyntö, lomakkeet ja laput etukäteen voisi olla kautta linjan mukava käytäntö"

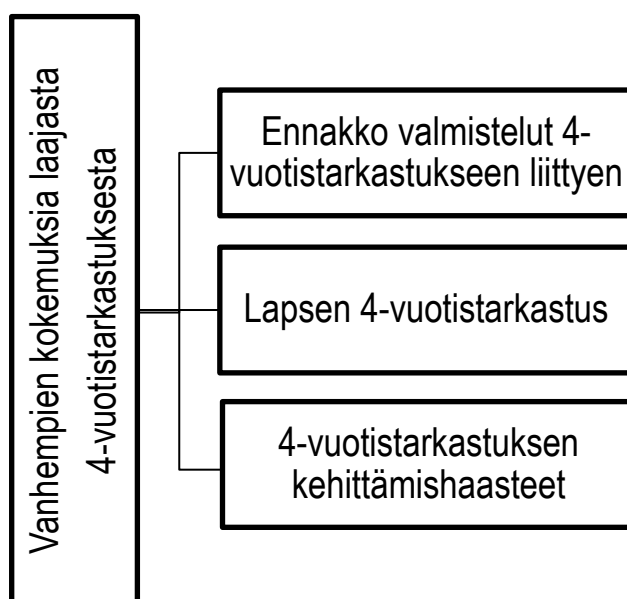
"Kutsujen lähettäminen hyvä, koska ei itse välttämättä huomaa tai muista"

KUVIO 1. Esimerkki ala-, ylä-, ja pääluokkien synnystä

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksessamme aineiston analyysin perusteella vanhempien kokemuksista laajasta 4-vuotistarkastuksesta muodostui kolme pääluokkaa, jotka ovat: ennakovalmistelut 4-vuotistarkastukseen liittyen, lapsen 4-vuotistarkastus ja lapsen 4-vuotistarkastukseen liittyvät kehittämishaasteet.

KUVIO 2. Pääluokat

5.1 Ennakovalmistelut 4-vuotistarkastukseen liittyen

Nelivuotistarkastuksen ennakovalmisteluista nousi kolme yläluokkaa, jotka tutkimuksessamme ovat ennakkoinformaatio ja siihen liittyvä toiminta, sopimus 4-vuotistarkastuksesta, tarkastukseen liittyvät huolet sekä aikaisemmat kokemukset.

5.1.1 Ennakkoinformaatio ja siihen liittyvä toiminta

Neuvola lähetti lapsen 4-vuotissyntymäpäivän tietämällä kutsun vanhemmille kotiin lähestyvistä nelivuotistarkastuksesta. Tämä oli uusi käytäntö ja sillä haluttiin muistuttaa vanhempia tarkastuk-

sesta ja siinä annettiin etukäteisinformaatiota tulevasta tarkastuksesta. Kutsujen mukana he saivat täytettäväkseen tarkastuksessa käytettävät kaavakkeet: nelivuotias kotona ja lapsiperheen voimavarat. Vanhemmat kokivat kotiin lähetettävät kutsut pääsääntöisesti erittäin positiivisina ja hyödyllisinä. Se auttoi heitä muistamaan tarkastuksen, sillä neuvola-aikojen varaaminen saattaa arjen keskellä unohtua.

”Oli kiva kun kutsut lähetettiin, huvittikin positiivisessa mielessä, että nekö oikein muistuttaa.”

”...ei muista milloin on seuraava tarkastus välttämättä, tai kuka lapsi pitää viedä seuraavaksi. Hyvä varsinkin kun on useampi lapsi.”

Lapsiperheen voimavarat –kaavake puhututti vanhempia paljon. Joidenkin vanhempien mielestä oli aluksi hassua, että neuvolasta kysellään heidän parisuhteestaan, mutta kaikki kokivat sen kuitenkin positiivisena asiana. Voimavarat –kaavake oli vanhempien mukaan saanut aikaan paljon keskustelua heidän välillään ja se sai pysähtymään miettimään omaa ajankäyttöä. Oman parisuhteen tarkastelu koettiin hyvänä ja kumppanin kanssa keskustelu sai huomioimaan parisuhteen hoitamisen tärkeyttä lapsiperheen arjen keskellä. Useat vanhemmat kuitenkin miettivät, mitä neuvolasta käytännössä voitaisiin tehdä, jos voimavaroissa olisi ollut jotain huolestuttavaa. Vanhemmat myös huomauttivat, että kaavakkeen täyttämisaikajankohta voi vaikuttaa vastauksiin, jos sattuu esimerkiksi olemaan työstressiä juuri sillä hetkellä, kun kaavakkeita täyttää.

”...kyllähä sitä sekin tietenki se hetki millä ite vastaa niin jos susta on tuntunu että on töissä tiukkaa kiirettä ja sitten kysytään siinä sitten vielä, että ihanasti jotenkin, että se parisuheasia, että koetko, että on niinku kumppanisi kanssa niinku aikaa ja onko niinku yhteisiä pläpläplä mahdollisuuksia niin tulee siinä kyllä helposti ruksi laitettua siihen kohtaan, että no ei eipä kyllä jurikaan nyt oo. Kun se on varmaan joka lapsiperheessä sama asia, että kun sanotaa, että sitä ellää elämän ruuhkavuosia, että se on se parisuhe josakin siellä hännäntenä vasta tulossa, että mitä isä ja äiti niinku ehtis yhdessä tehdä.”

”Kyllä se tietenkin on, on niinku hyödyllistä sillälaila. Se on, kun lukkee nuita lehtiä niin mitä kaikkea on nykyään tapahtunu, tapahtuu niin se on semmosta ennaltaehkäisevää työtä. Saahan sillä helposti kiinni sitten. Löyvetään semmosia perheitä joilla sitten on ongelmia.”

5.1.2 Sopimus 4-vuotistarkastuksesta

Tarkastuksen ajankohdan sopiminen oli vanhempien kokemuksen mukaan haasteellista. Oli ensin vaikeaa löytää aikaa, jolloin molemmat vanhemmat saivat yhtä aikaa vapaata töistä. Toiseksi, vaikka vanhemmat löysivätkin yhteisen ajan tarkastukseen menemiseen, ongelmaksi saattoi muodostua yhteisen sopivan ajan löytäminen neuvolan kanssa. Työssäkäyvien vanhempien mielestä on hankalaa irrottautua kesken päivän työpaikalta lapsen tarkastusta varten ja neuvolalla ei ollut tarjota iltapäiväaikoja niin paljon, kuin vanhemmat olisivat toivoneet. Osalla vanhemmista saattoi olla yhteinen työpaikka ja kolmivuorotyö, jolloin molemmille sopivaa aikaa ei tarkastukseen löytynyt ja näin ollen vain toinen meni lapsen kanssa tarkastukseen. Jotkut vanhemmat kokivat myös, että molempien vanhempien läsnäolo tarkastuksessa ei ole välttämätöntä ja tärkeää. Tämä ei tarkoittanut sitä, etteivätkö tarkastuksesta pois jäänyttä vanhempaa kiinnostanut lapsen asiat, vaan heidän mielestään riittää, että toinen vanhempi on tarkastuksessa mukana ja kertoo kotona, miten siellä on sitten mennyt. Varsinkin isän osallistuminen tarkastukseen koettiin tarpeettomana tai sitä ei ollut vanhempien mielestä tarpeeksi korostettu aikaa varattaessa. Vanhempien mielestä on siis riittävää, että toinen pääsee paikalle, vaikka he toisaalta ymmärsivät, että tarkastuksessa on myös tarkoituksena koko perheen hyvinvointi, eikä vain lapsen tarkastus.

”...no se johtuu varmaan siitä että mun miehellä on semmonen työaika, että sen on vähä vaikia sieltä irrota, mutta ehkä se että mun mielestä ei niin kauheesti ees tämä ois voinu varmaan enempi painottaakki sitä, että isä mukkaan - - Niinku varmaan jos sitä ois aatellu että se ois niinku molemmille nii kyllähän se mun mies ois ajan varmasti niinku hommannu itelleen että se ois päässy.”

”No on se sitte varsinki ku on enemmän lapsia, nii mihin ne sitte vie, että pääsee niinku molemmat - - riittää, että mä sille kerron mitä tapahtu. Nii. Hankalaa se on, että molemmat pääsee. Mun mielestä on ihan riittävä, että toinen vanhempi tulee. Ellei sitte halua joku tarkastella sitte minua ja minun miestäni, että miten me siinä ollaan, mutta että mun mielestä ihan riittävä, että toinen vaan.”

5.1.3 Tarkastukseen liittyvät huolet ja aikaisemmat kokemukset

Vanhemmat kokivat, että tarkastuksen tarkoitus oli tarkastella lapsen yhteistyökykyä, keskittymistä, koulukypsyyttä ja tarvitseeko lapsi erityistä tukea jossakin asiassa. Lisäksi vanhempia rauhoitti tieto siitä, että kaikki oli mennyt tarkastuksessa hyvin.

Pääasiassa vanhemmat olivat tyytyväisiä tarkastukseen ja kokivat lasten käyttämisen terveystarkastuksissa mieluisana.

"... mä ainaki itte pidän, että se on tärkeä. Koska sitte ammatti-ihminen näkee vähä miten se lapsi niin ku on kehittyny. Vaikka jokainenhan kehittyy vähä niin ku omaan tahtiin,.."

5.2.2 Lapsen kasvu ja kehitys

Vanhemmat kokivat saaneensa ainakin jonkin verran tietoa lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyen erityisesti erilaisten paperisten oppaiden myötä. Asiat kuitenkin unohtuivat nopeasti tarkastuksen jälkeen eikä tarkastuksesta yleensä jäänyt mieleen, että mitä tiettyjä asioita 4- vuotiaan tulisi osata. Ajateltiin, että jos jotain poikkeavaa olisi noussut esille, kehitykseen liittyvät asiat olisi muis- tanut paremmin. Jos terveydenhoitaja toi tarkastuksessa esille erityisesti jonkin asian, jota lapsen olisi hyvä harjoitella enemmän, jäi se vanhempien mieleen erityisen voimakkaasti. Lapsille oli usein hankittu heti terveydenhoitajan ehdottamat lelut tai välineet.

"...mutta mä en nyt muista että mikä se sen neljävuotiaan, että mitä pitää osata koska se ei oo jääny siinä mielessä mieleen, koska lapsi on niin ihan sillä tasolla, ettei ollu mitää semmosta huolestuttavaa, et jos ois ollu semmonen mihin mä oisin kiinnittäny huomioo nii kyllähän mää sen muistaisin sitte, mut kaikki oli ihan normaalia nii..."

"Mutta varmaan se pyörä asia jäi vähän kaiveleen, että terkkari sano että onko teillä pyörää että lapsen tuota tasapainoko se oli tai joku motoriikka on huono ja me oltiin isän kanssa oltu sitä mieltä jo oltu pitkään, että sanna on kauheen semmonen notkia ja ketterä tyttö kiipiää ja kaikkee... Mutta sitten pyörä on ostettu ja kaikki on sitä mukkaan hyvin."

Myös kokemuksia aikaisemmista lastenneuvolakäynneistä nousi esille.

"Vaikka jokainenhan kehittyy vähä niin ku omaan tahtiin, mutta niin ku mun vanhimmalla lapsella on esimerkiksi ko sillä oli, olikohan sillä viis vee? Vai mikä sillä oli, : mutta sil on niin ku esimerkiksi se matemaat- se hahmottaminen nii ku että pitää tehdä jotain kolmiulot-

teista piirtää nii se sano että se on tärkeä niinku matikassa, et semmonen mitä ite ei hok-saa et pitäs näitä legoja ja näitä olla sitte enemmän.."

5.2.3 Vanhemmuuden tukeminen

Vanhemmat eivät olleet varmoja, että miten neuvola tukee vanhemmuutta. Koettiin, että tuki on pääasiassa neuvontaa ja opastamista. Ajateltiin, että sitten asioihin puututtaisiin tarkemmin, jos lapsen kasvussa ja kehityksessä olisi jotain poikkeavaa. Kun mitään erityistä ei noussut esille, hoidettiin tarkastuksessa vain perusasiat. Vanhemmat muistelivat, että joskus neuvolassa tarkastuksien yhteydessä on saatettu kysyä perheen kuulumisia. Osa toivoi, että tukea olisi ollut tarjolla ja että asiakkaan huolta olisi kuunneltu enemmän.

"...joka vuosihan nyt ku siellä käyään ku on isompi lapsi ja pienempänä nii kysytään mutta öö ite oisin ehkä kokenu että oisin toivonu omalta terveydenhoitajalta, lapseni terveydenhoitajalta enempi semmosta tukia, että välillä on tuntunut, että ehkä hän kuuntelee mutta ei ehkä kuitenkaan kuuntele sitä vanhemman huolta, että nämä perusasiat kyllä tullee hoijettua."

5.2.4 Terveydenhoitajan osaaminen tarkastuksessa

Vanhemmat kokivat lastenneuvolatyön tärkeänä. Terveydenhoitajia pidettiin ammattitaitoisina ja oman alansa asiantuntijoina. Koettiin, että terveydenhoitajalla on paras tietämys lapsiin liittyvistä asioista. Terveydenhoitajalta toivottiin taitoa ottaa lapsi vastaan. Toivottiin, että sama terveydenhoitaja olisi mukana niin raskausaikana, kuin kasvavan ja kehittyvän lapsen terveystarkastuksisakin. Terveydenhoitajaa pidettiin tärkeänä henkilönä myös raskaana olevalle.

5.3 Lapsen 4-vuotistarkastukseen liittyvät kehittämishaasteet

Tutkimustuloksissa nousi esille 4-vuotistarkastukseen liittyviä kehittämishaasteita. Asioita on osittain läpi käyty jo aiemmissa tutkimustulosten tarkastelussa, mutta nostamme vielä tässä esiin kolme pääkohtaa, mitkä nousivat haastatteluista mielestämme kehittämishaasteiksi ja ne olivat ajan järjestäminen, molempien vanhempien läsnäolo ja muut tarkastukseen liittyvät asiat.

5.3.1 Ajan järjestäminen

Suurin haaste selvästi vanhempien mukaan oli järjestää tarkastukselle aikaa, jolloin molemmat pääsisivät paikalle, jolloin saisi töistä vapaata ja joka vielä kävisi niin heille kuin neuvolalle. Päivätyötä tekevät näkivät haasteena nimenomaan töistä irtautumisen kesken päivän tarkastusta varten, sillä aamuaikojakaan ei ollut juurikaan tarjolla. Toisaalta vanhemmat kyllä ymmärsivät sen, että neuvolatoiminta tapahtuu virka-aikana.

5.3.2 Molempien vanhempien läsnäolo

Kuten aikaisemminkin on jo kerrottu, molempien vanhempien pääseminen tarkastukseen koettiin haasteelliseksi. Vanhempien mielestä asiaa ei ehkä ollut painotettu tarpeeksi, että molemmat olisivat paikalla. Varsinkin isän läsnäolo tarkastuksessa koetaan, ei niin tarpeelliseksi. On haaste neuvolatyölle, että vanhemmat saataisiin ymmärtämään neuvolan olevan koko perheelle tarkoitettu paikka.

5.3.3 Muut tarkastukseen liittyvät asiat

Eräessä haastattelussa vanhempi ehdotti, että perheissä, joissa lapsia on enemmänkin, voitaisiin myös perheen muille lapsille olla jokin kaavake täytettäväksi. Tällä tavoin saataisiin perheen tilanteesta laajempaa mielipidettä, mutta toki se voisi olla haasteellista riippuen perheen muiden lasten iästä.

”niin jos tuota, että jos tietään että on vanahempia lapsia niin kannattas niille, niin jos vaikka meillä ois ollu viis-kuustoistavuotiaita lapsia niin ehkä niillekin kannatais olla joku oma kysely. Tai silleen niin, kun Kempeessäki on kuitenkin paljon semmosia että niillä on paljon lapsia niin... Siitä vois olla monenlaista hyötyä”

Haastatteluista nousi myös esille se, että vanhemmilla ei välttämättä ole selkeää käsitystä, mikä tarkoitus kaikilla tarkastuksessa tehtävillä on. Vanhemmille ei ehkä kerrota tarpeeksi, miksi esimerkiksi LENE-tehtäviä tehdään ja mikä niiden tarkoitus on. Terveystoimijat esittelevät vanhemmalle lapsen työn tuloksia, mutta ei välttämättä kerro, mitä milläkin tehtävällä on haettu ja mitä tarkoittaa kun lapsi on siitä tietyllä lailla selvinnyt. Haastatteluista nousi vahvasti esiin se, että vanhemmat kokevat tarkastuksissa tärkeimmäksi vain mittaukset kuten pituuden ja painon ja sen,

että hoitaja sanoo lapsen kehityksen olevan iänmukaista. Terveystenhoitajat voisivat mielestämme huomioida tämän asian ja selittää tarkastukseen liittyvien tehtävien tarkoitusta vanhemmille selkeämmin, jotta vanhemmillekin syntyisi laajempi kuva tarkastuksessa tehtävistä asioista ja niiden tarkoituksista.

Myös käytävällä istuminen tarkastuksen aikana, jolloin terveydenhoitaja tekee lapsen kanssa tehtäviä, koettiin jollainlailla häiritseväksi. Vanhemmat kyllä ymmärsivät, että näin tehdään siitä syystä, että lapsi keskittyisi tehtäviin paremmin, mutta heille oli saattanut jäädä hieman ulkopuolinen olo tästä johtuen. Tämänkin näkisimme tarkastuksen kehittämisen kannalta tärkeänä, että vanhemmille ei tällaista oloa syntyisi. Pitäisikö heille kertoa tarkemmin, miksi näin menetellään tai voitaisiinko heidän kuitenkin jotenkin ottaa enemmän tarkastukseen mukaan.

”...niin no tietenkun joo kun en ite ollu siinä paikalla niin tavallaan ois ollu kiinnostunukki näkemään, että miten se oma lapsi tekkee kaikki ne jutut siinä mutta sitten mää ymmärrän sen että ei se siinä välttämättä tee niitä juttuja jos siinä on matkassa. Oli toisaalta vähän ulkopuolinen olo olla siinä käytävällä, mutta mää ajattelin että niin se pitää kuitenkin tehdä että ei siinä mitään.”

Haastatteluista nousi esille myös se, miten tärkeänä vanhemmat pitävät, että sama terveydenhoitaja pysyisi lapsella vuodesta toiseen.

” se jäi ehkä vähän harmittaan että se sitten vaihtuu tämä täti täällä - - . Taas oli niinku uus ihminen, että se niikö, vähän ärsytti siinä, vaikka tietysti mää aattelin että hänellä varmasti on paras tietämys ja tuntemus asioista.”

6 POHDINTA

6.1 Tutkimuksen luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa ei ole olemassa mitään yksiselitteisiä ohjeita. Tutkimusta arvioidaan kokonaisuutena, jolloin sisäinen johdonmukaisuus painottuu. Tutkimusraportista tulee löytyä tietyt kohdat ja niiden pitäisi olla myös suhteessa toisiinsa. Ensimmäisenä tutkimuksen kohde ja tarkoitus, eli mitä ollaan tutkimassa ja miksi. Tutkimuksen kohteella tarkoitetaan ilmiötä jota ollaan tutkimassa, ei tiedonantajia. Toisena tutkimusraportissa tulisi olla omat sitoumukset tutkijana tässä tutkimuksessa, eli miksi tutkimus oli minusta tärkeää, mitä olen oletta-
nut tutkimusta aloittaessa ja miten ajatukset ovat muuttuneet. Kolmantena on aineistonkeruu, miten aineistonkeruu on tapahtunut menetelmänä eli meidän tutkimuksessamme haastattelu ja miten tekniikkana, eli nauhoitus. Lisäksi tulee mainita aineiston keräämiseen liittyneet erityispiirteet, kuten meidän tutkimuksessamme se, että haastateltavat ovat haastattelutilanteessa kahdestaan haastattelijoiden kanssa ja myös mahdolliset ongelmat ja tutkijan mielestä merkitykselliset seikat. Tutkimusraportista tulisi myös selvittää millä perusteella tutkimukseen osallistujat valittiin, miten heihin otettiin yhteyttä, montako henkilöä tutkimuksessa oli mukana jne. Tutkijan pitää olla tarkkana, ettei tiedonantajien henkilöllisyys paljastu tässä kohden. Viidentenä kohtana on tutkijan ja tiedonantajan suhde, eli arvio siitä miten heidän suhteensa toimi, lukivatko tiedonantajat tulokset ennen niiden julkaisua ja jos lukivat ja kommentoivat, muuttiko se tuloksia miksi ja miten. Tutkimusraportista tulee ilmetä tutkimuksen kesto eli millaisella aikataululla tutkimus on tehty. Lisäksi aineiston analyysistä pitää kertoa, kuinka aineisto analysoitiin ja millaisiin tuloksiin ja johtopäätöksiin tultiin. Tutkimusraportissa tulee olla arvio tutkimuksen luotettavuudesta, miksi se on eettisesti korkeatasoinen ja miksi tutkimusraportti on luotettava. Viimeisempänä kohtana tutkimuksen raportointi eli selvitys siitä miten aineisto on koottu ja analysoitu. (Tuomi & Sarajärvi 2006, 135-138).

Laadullisen tutkimuksen kirjallisuudessa on viime aikoina kiinnitetty huomiota tutkimuksen luotettavuuden parantamiseen. Tämän seurauksena niin laadullisen aineiston keruutekniikat kuin analyysimenetelmätkin ovat kehittyneet moneen suuntaan. Tästä huolimatta laadullisen tutkimuksen perusvaatimus on edelleen, että tutkijalla on riittävästi aikaa tehdä tutkimuksensa. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden parantamiseksi on puhuttu tutkimusprosessin julkisuudesta, eli tutkija raportoi tekemänsä yksityiskohtaisesti ja että esimerkiksi tutkijakollegat arvioisivat prosessia sekä

tutkimuksen tiedonantajat arvioisivat tulosten ja johtopäätösten osuvuutta. Tällaisen menettelyn lisääminen tutkimukseen ei kuitenkaan ole ongelmatonta tai selvää. (Tuomi 2006, 139.)

Teemahaastattelua ja muita aineiston keräämisen tapoja tarkastellaan usein menetelminä, joilla tutkimuskohteesta saadaan tietoa ja haastattelutilanne otetaan huomioon lähinnä siltä kannalta, että miten luottavina tai epäluotettavina saatuja tietoja voidaan pitää. Tällöin on tapana esittää arvio siitä, miten haastattelija ja tilanne on vaikuttanut haastateltavaan ja siten saadun tiedon luotettavuuteen ja luonteeseen. (Alasuutari 1999, 142.)

Meidän tutkimuksessamme tutkimuksen kohteena oli siis laaja 4-vuotistarkastus. Olemme käyneet tutkimusraportissamme läpi omat sitoumuksemme tutkimukseen ja sen merkityksen meille. Aineistonkeruumenetelmät ja tiedonantajien valintaan liittyvät asiat olemme myös tutkimusraportissamme kertoneet. Tutkimuksessamme merkityksellisiä asioita luotettavuuden kannalta haastateluissa voisi olla se, että kaikilla vanhemmilla lapsen tarkastuksesta oli kulunut jo hieman aikaa, joten asiat eivät välttämättä olleet aivan tuoreessa muistissa, mikä saattaa hieman vaikuttaa tutkimustulosten luotettavuuteen. Olemme yrittäneet olla erityisen tarkkoja haastateltavien anonymiteetistä, jotta he eivät voisi tutkimuksemme perusteella paljastua. Tutkimukseen osallistujat saavat meidän tutkimustuloksemme luettavakseen vasta niiden julkaisemisen jälkeen. Tämä toki on osaltaan myös luotettavuutta heikentävä asia, mutta tutkimuksemme laajuudesta johtuen emme kokeneet sitä tarpeelliseksi ja se olisi ollut liian aikaa vievää. Tutkimuksen aikataulun ja aineiston kokoamis- ja analyysimenetelmät ilmenevät myös tutkimusraportistamme. Tutkimuksen luotettavuutta olisi voinut parantaa se, että olisimme saaneet tehtyä opinnäytetyömme lyhyemmän ajan kuluessa. Koemme kuitenkin, että opinnäytetyön tekeminen muiden opiskelujen ohessa on ollut haastavaa ja olemme tehneet sitä sillä aikataululla mikä on meille ollut sopivin.

6.2 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksen tekoon liittyy useita eettisiä kysymyksiä, jotka on tutkimusta tehdessä otettava huomioon. Tutkimuseettiset periaatteet, jotka liittyvät tiedon hankintaan ja julkistamiseen ovat yleisesti hyväksytyjä. Tutkimuksen teossa on noudatettava hyvää tieteellistä käytäntöä, se on eettisesti hyvän tutkimuksen edellytys. Tutkijan tulee noudattaa rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta sekä tarkkuutta tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa, esittämisessä ja tutkimusten ja niiden tulosten arvioinnissa. (Hirsjärvi ym. 2007, 23-24.)

Halusimme tutkimuksemme teossa ottaa huomioon eettisyyden ja pitää kiinni salassapitovelvollisuuksista. Tutkimukseen osallistuneiden vanhempien ja lasten henkilöllisyys on pidetty salassa ja opinnäytetyö kirjoitettiin niin, että heitä ei voi tekstistä tunnistaa. Lisäksi kaikilta osallistujilta kysyttiin suostumus tutkimukseen osallistumiseen ja heille kerrottiin tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet. Anoinme ja saimme tutkimusluvan Oulun seudun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden yksiköltä ja Kempeleen neuvolalta. Tutkimuksen tarkoituksena oli kerätä tietoa vanhempien kokemuksesta yleensä, eikä yksityiskohtaisesti näiden tiettyjen haastateltavaksi valittujen vanhempien asioista. Saatuamme vanhempien suostumuksen yhteystietojen antamiseen, lähetimme heille kirjeet, joissa tiedotettiin tarkemmin tekemästämme tutkimuksesta ja kysyttiin halukkuudesta osallistua siihen.

Tutkimukseemme osallistui Kempeleen lastenneuvolan 4-vuotistarkastuksia tekevä terveydenhoitaja, lastenlääkäri sekä lasten vanhemmat. Heille kaikille tiedotettiin etukäteen tutkimuksestamme, sen ajankohdasta ja heidän oikeudestaan pysyä nimettöminä. Haastattelussa oli läsnä tutkimuksen tekijät sekä lapsen vanhempi tai vanhemmat, ei ulkopuolisia henkilöitä. Vanhemmille oli mahdollisuus keskeyttää haastattelu, eikä heidän ollut pakko vastata kysymyksiin, joihin he eivät tahtoneet vastata. Haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin, jotta saamamme tieto ei muuttuisi missään vaiheessa. Haastattelut numeroitiin H1- H3, ja käsittelimme niitä ainoastaan numero- kirjaintunnisteiden avulla. Opinnäytetyössämme käyttämämme lainaukset ovat kopioitu haastatteluista sanasta sanaan, jotta tieto ei vääristyisi. Auki kirjoitettu haastattelumateriaali säilytetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistumiseen saakka ja se on vain meidän hallussamme. Tämän jälkeä materiaali tuhoetaan lopullisesti polttamalla.

6.3 Tutkimustulosten pohdintaa aikaisempien tutkimusten perusteella

Ennakovalmisteluissa kutsujen mukana lähetettävät lomakkeet olivat tärkeässä asemassa. Tutkimustulostemme perusteella vanhemmat kokivat, että oli hyvä kuulla myös päiväkodin näkökulma lapsen kasvuun ja kehitykseen, koska tarkastustilanne on lapselle vieras. Rönkkö (2012) on tutkinut päivähoiton ja neuvolan työntekijöiden kokemuksia moniammatillisen yhteistyön toteuttamisesta. Hänen saamissaan tutkimustuloksissa myös lastentarhanopettajat pitivät tärkeänä, että neuvolan työntekijät saavat kuvan siitä, millainen lapsi on päiväkodissa. He kokivat, että lapsi voi toimia eri tavalla neuvolan terveystarkastuksessa terveydenhoitajan kanssa, kuin päiväkodissa. (Rönkkö 2012, 38.)

Tutkimustuloksissamme heräsi keskustelua isien osallistumisesta tarkastukseen. Haastattelimme vanhemmat sanoivat, että isän mukana oloa ei korostettu ajan varauksen yhteydessä riittävästi. Lisäksi osa vanhemmista koki, että isän mukanaolo tarkastuksessa ei ole välttämätöntä. Erkkilän ja Törmikosken (2012) tekemässä tutkimuksessa tutkittiin vanhempien tukemista lastenneuvolassa ja tuloksista selvisi, että isien osallistumisen vahvistaminen koettiin tärkeäksi. (Erkkilä & Törmikoski 2012, 29). Lehto ja Lehto (2012) ovat myös tutkineet vanhempien kokemuksia laajasta nelivuotistarkastuksesta ja heidän tutkimustuloksistaan selvisi, että vaikka isät eivät olisi olleet mukana 4-vuotistarkastuksen keskustelussa, myös heidän näkemyksiään oli kysely ja huomioitu. (Lehto & Lehto 2012, 36). Kehittämishaasteena näimme tutkimuksemme perusteella isien mukana olon merkityksen korostamisen. Olisi tärkeää saada perheet ymmärtämään neuvolan olevan koko perheen tukemista varten. Myös Erkkilä ja Törmikoski (2012) olivat saaneet tutkimuksessaan vanhemmilta samankaltaisia kehittämisehdotuksia. (Erkkilä & Törmikoski 2012, 31).

Kutsujen yhteydessä lähetettävä lapsiperheen voimavarat-lomake oli tulostemme mukaan vanhempien mielestä hyödyllinen ja he olivat pysähtyneet pohtimaan yhdessä vastauksia ja parisuhdettaan. He kokivat, että neuvolassa on hyvä kysyä parisuhteen tilanteesta ja vanhempien voimavaroista, sillä ne vaikuttavat koko perheen hyvinvointiin. Erkkilän ja Törmikosken (2012) tutkimuksessa haastatellut vanhemmat olivatkin esittäneet kehittämisehdotuksena, että vanhempien parisuhteesta ja sen voinnista kysyttäisiin neuvolassa. (Erkkilä & Törmikoski 2012, 30).

Itse nelivuotistarkastus koettiin tutkimustulostemme perusteella tärkeäksi ja vanhempia kiinnosti erityisesti lapsen iänmukainen kasvu ja kehitys. Osa haastatelluista vanhemmista olisivat toivoneet enemmän tukea vanhemmuuteen neuvolasta. Lehdon ja Lehdon (2012) saamista tuloksista vanhemmat olivat kokeneet, että neuvolassa oli helppo nostaa asioita esille ja heidän huoliinsa puututtiin. Lisäksi heidän tuloksistaan selvisi, että neuvolassa vanhempien näkemyksiä kuunneltiin ja heidän mielipiteitään kysyttiin. Vanhemmista oli hyvä, että tarkastuksessa ei keskitytty ainoastaan lapseen vaan kysyttiin koko perheen kuulumisia. Kehityksellisissä näkemyksissä vanhemmat olisivat kaivanneet enemmän terveydenhoitajan mielipiteitä. (Lehto & Lehto 2012, 35-37.) Erkkilä ja Törmikoski (2012) ovat tutkineet Nivalan äitiys- ja lastenneuvolan asiakkaiden kokemuksia vanhemmuuden tukemisesta neuvolassa. Heidän tutkimustuloksissaan vanhemmuuden tukemisessa kuulluksi tuleminen ja vuorovaikutuksen toimivuus olivat tärkeitä tekijöitä. Heidän tutkimuksessaan vanhemmat, jotka olivat pystyneet kertomaan ongelmiaan ja ottamaan esille vaikeita asioita neuvolassa olivat kokeneet saaneensa hyvin tukea ja neuvoja. (Erkkilä &

Tuomikoski 2012, 31.) Tutkimuksessamme vanhemmat kokivat terveydenhoitajan ammatillisen osaamisen keskeiseksi ja saman terveydenhoitajan pysyvyyden läpi lapsen neuvola-ajan tärkeäksi. Myös Lehdon ja Lehdon (2012) tutkimuksessa vanhemmat kertoivat yhteisen historian ja terveydenhoitajan tilanteeseen paneutumisen vaikuttavan yhteistyön sujuvuuteen. (Lehto & Lehto 2012, 35.) Virtanen (2011) on myös tutkimustuloksissaan nostanut esille vanhempien mielipiteen saman terveydenhoitajan pysyvyyden tärkeydestä. (Virtanen 2011, 25).

6.4 Tutkimuksen tekemiseen liittyvää pohdintaa ja omat oppimiskokemukset

Opinnäytetyön tekeminen oli uusi ja haastava kokemus. Halusimme tehdä opinnäytetyön aiheesta, joka liittyisi vahvasti terveydenhoitajan työhön. Aihe oli meidän itse valitsemamme ja siksi mielenkiintoinen ja motivoiva. Vaikkakin aiheen valinta opinnäytetyöhön piti mielestämme tehdä liian varhaisessa vaiheessa terveydenhoitajaopintojamme, kun tietoa itse ammatista ja sen eri osa-alueista ei vielä hirveästi ollut. Halusimme itse kokemusta ja tietoa lastenneuvolatyöstä ja siksi uuden 4 -vuotistarkastuksen tutkiminen herätti mielenkiintomme. Molemmat olisimme mahdollisesti kiinnostuneita työskentelemään neuvolan puolella tulevaisuudessa, joten tutkimuksen tekeminen edisti mielestämme myös ammatillista kasvuamme neuvolan terveydenhoitajaksi. Lisäksi olimme kiinnostuneita katsomaan terveydenhoitotyötä asiakkaan, eli tässä tapauksessa lapsen vanhemman näkökulmasta. Tulevassa ammatissamme voimme hyödyntää tutkimuksessa saamiamme tuloksia ja yrittää omalla toiminnallamme työssämme kiinnittää huomiota mahdollisiin tutkimustuloksissa ilmenneihin kehittämismahdollisuuksiin.

Kuulimme TUKEVA 2 -hankkeesta, jossa pilotoitiin uutta nelivuotistarkastusta. Oman kiinnostuksemme pohjalta opinnäytetyömme aiheeksi nousi lasten vanhempien kokemukset uudesta laajasta 4 -vuotistarkastuksesta.

Aiheen hyväksymisen jälkeen aloimme etsiä kirjallista tietoa aiheeseen ja tutkimuksen tekoon liittyen. Käyttämiämme tietokantoja olivat mm. Theseus-, Leevi-, ja Nelli- tietokannat. Pyrimme tiedonhaussa siihen, että käyttämämme tieto olisi mahdollisimman tuoretta. Pääsimme tavoitteeseemme mielestämme kohtuullisen hyvin, koska suurin osa materiaalista, jota olemme käyttäneet, on 2000-luvulta. Lisäksi toinen meistä kävi etukäteen seuraamassa terveydenhoitajan ja lääkärin tekemää 4 -vuotistarkastusta, jotta meillä olisi hyvä kuva siitä, miten tarkastus käytännössä etenee ja tietäisimme myös itse mitä eri osa-alueita siinä on. Saimme myös neuvolan terveydenhoitajalta, joka kyseisessä neuvolassa teki pilotoitavia tarkastuksia, paljon kokemuksellista

tietoa käymällä tapaamassa häntä. Häneltä saimme myös mukaamme tarkastuksessa käytettävät kaavakkeet, joten pystyimme tutustumaan niihin tarkemmin ennen vanhempien haastatteluja ja olimme näin itse perillä mitä vanhemmilta kysytään.

Valmistavan seminaarin sijaan esitimme tutkimussuunnitelmamme POSKE- hankkeen tapaamisessa, jossa saimme opponijinamme toimi kaksi muuta terveydenhoitajaopiskelijaa. Lisäksi saimme palautetta ja kehittämisideoita ryhmän muilta jäseniltä. Tutkimuslupa meille myönnettiin keväällä 2012. Tämän jälkeen toteutimme haastattelut kevään ja kesän 2012 aikana. Tavoitteemme oli haastatella 3- 4 perhettä. Onnistuimme tavoitteessamme hyvin, vaikka haastateltavien henkilöiden saaminen tutkimukseen osoittautui yllättävän vaikeaksi. Osa niistä, jotka aluksi ilmoittivat olevansa halukkaita osallistumaan haastatteluun, peruivat. Lisäksi yhteisen aikataulun löytäminen haastateltavien kanssa osoittautui välillä hankalaksi. Lopulta emme saaneetkaan kaikkia haastateltavia henkilöitä Kempeleen neuvolan alueelta. Yksi kolmesta haastateltavasta kävi 4-vuotistarkastuksessa eri neuvolassa, joka kuului myös 4-vuotistarkastusta pilotoitaviin neuvoloihin. Ajan puutteen vuoksi päädyimme tähän ratkaisuun ja se toimi mielestämme ihan hyvin. Saimme mielestämme aineistoa kerättyä hyvin, joten olemme tyytyväisiä saamiimme haastatteluihin.

Haastattelu aineistonkeruumenetelmänä oli meille uusi. Saimme oppilaitokselta lainaan nauhurit, joilla nauhoitimme haastattelut. Saimme aineistoa kerättyä mielestämme hyvin. Aineistoa analysoidessamme huomasimme, että olisimme voineet esittää enemmän tarkentavia kysymyksiä haastatteluissa tarkemman tiedon saamiseksi. Tähän vaikutti varmasti kokemattomuus haastattelimisessa.

Tätä opinnäytetyötä tehdessämme saimme paljon uutta tietoa lastenneuvolatoimintaan sekä 4-vuotiaan lapsen kehitykseen liittyen. Tutkimuksen tekemistä aloittaessamme, meillä ei vielä ollut koulussa ollut paljon terveydenhoitotyön opintoja. Saimme tietoa, josta oli hyötyä tulevissa opinnoissamme. Lisäksi opinnäytetyöprosessin edetessä saimme syventävää tietoa koulussa oppimamme lisäksi. Saimme myös käsityksen siitä, miten vanhemmat pääasiassa kokevat lastenneuvolassa käymisen.

6.5 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Tutkimuksemme pohjalta nousi jatkotutkimusmahdollisuuksia. Vanhempien kokemuksia muista lasten- ja äitiysneuvolan tarkastuksista ja vanhemmuuden tukemisesta niissä voitaisiin tutkia. Haastatteluistamme nousi esille, että aikaisemmat kokemukset neuvolatoiminnasta puhuttivat edelleen. Vanhemmilta voitaisiin myös selvittää, minkälaista tukea he tarkalleen ottaen neuvolalta toivoisivat. Neuvolan vanhemmuudentukemiskeinot olivat tutkimuksemme mukaan vanhemmille hieman epäselviä. Lisäksi tutkimuksessamme nousi esille asia, joka on huomattu aikaisemmissakin tutkimuksissa, eli vanhemmat toivoisivat, että sama terveydenhoitaja tekisi raskaudenaikaiset ja lapsen terveystarkastukset. Asiaa voitaisiin tutkia esimerkiksi siitä näkökulmasta, miten asiakassuhteen jatkuvuus vaikuttaisi vanhempien kokemukseen vanhemmuuden tukemisesta

LÄHTEET

Alasuutari P. 1994. Laadullinen tutkimus. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino

Alasuutari P. 1999. Laadullinen tutkimus. 3. uudistettu painos. Tampere.

Armanto A, Koistinen P, 2007. Neuvolatyön käsikirja. Tammi: Hämeenlinna.

Erkkilä H, Törmikoski M. 2012. Vanhemmuuteen tukea neuvolasta. Nivalan äitiys- ja lastenneuvolan asiakkaiden kokemuksia vanhemmuuden tukemisesta neuvolassa. Keski-pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Sosiaali alan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Hermansson E, 2007. Lapsiperheen oma kirja. Duodecim, Gummerus: Helsinki.

Himberg L, Laakso J, Peltola R, Näätänen R, Vidjeskog J. 1999. Kehittyvä ihminen, WSOY/ Oppimateriaalit: Helsinki

Hirsjärvi S, Hurme H. 2008. Tutkimushaastattelu - Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus: Helsinki.

Hirsjärvi S, Hurme H. 1993. Teemahaastattelu. Yliopistopaino: Helsinki.

Hirsjärvi S, Remes P, Sajavaara P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Tammi: Helsinki.

Hirsjärvi S, Remes P & Sajavaara P, 2001. Tutki ja kirjoita. 6. uudistettu painos. Tammi: Helsinki

Kananen J, 2008. KVALI Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän yliopistopaino: Jyväskylä.

Laru S, Markova K, Lankinen K. Kun perhe kasvaa kahdesta kolmeksi. Väestöliitto. Hakupäivä 1.20.2011

http://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tietoa_vanhemmille/parista_perheeksi/

Lastenneuvola. 2013. THL. Hakupäivä 8.4.2013 http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/neurolat/lastenneuvola

Lastenneuvola lapsiperheiden tukena: Suuntaviivat lastenneurolatoiminnan järjestämisestä kunnille Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2004:13, Helsinki. Hakupäivä 14.9.2011 http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3587.pdf&title=Suuntaviivat_lastenneurolatoiminnan_jarjestamisesta_kunnissa_fi.pdf

Lastenneuvola lapsiperheiden tukena – opas työntekijöille. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2004:14. Helsinki.

Lehto M, Lehto S. 2012. Laaja 4-vuotistarkastus. Vanhempien kokemuksia laajasta 4-vuotistarkastuksesta. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

4-5-vuotiaan lapsen kehitys, Mannerheimin lastensuojeluliitto, vanhempainnetti. Hakupäivä 14.9.2011 http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/4_5-vuotias/

Mikkilä L, Saari P, Tawast T, Kinnunen M, Aaltonen S, Ylitalo A, Rytty S, Salmela R, Kiirikki M & Vuoteenaho L. Oulun kaupungin lastenneurolan kontaktiohjelma. 1.12.2010.

Määräaikaaiset terveystarkastukset. Lastenneurolakäsikirja. 2013. THL. Hakupäivä 26.3.2013 http://www.thl.fi/fi_FI/web/lastenneurola-fi/maaraaikaistarkastukset

Neurolatoiminta, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto sekä ehkäisevä suun terveydenhuolto: Asetuksen (380/2009) perustelut ja soveltamisohjeet. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2009:20. Helsinki. Hakupäivä 14.09.2011. http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=1087414&name=DLFE-11139.pdf

Ruusuvuori J, Tiittula L. 2005. Haastattelu – tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Vastapaino: Tampere.

Rönkkö S. 2012. Päivähoidon ja neuvolan työntekijöiden kokemuksia moniammatillisen yhteistyön toteutumisesta. Laajojen 4-vuotistarkastusten pilotointi Oulun seudulla. Tampereen ammattikorkeakoulu. Sosiaali-alan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Tukeva-2 hankkeen materiaalit. Oulun seudun osahankeen esite pdf. Hakupäivä 21.3.2013
<http://oulu.ouka.fi/seutu/Tukeva2/osahankkeiden%20esitteet/TUKEVA%202%20Oulun%20seutu%20-esite.pdf>

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta. 28.5.2009, Helsinki.

Vilen M, Vilhunen R, Vartiainen J, Siven T, Neuvonen S & Kurvinen A. 2006. LAPSUUS – erityinen elämänvaihe. WSOY Oppimateriaalit Oy. Helsinki.

Virtanen H. 2011. Uusi neuvola-asetus ja laajat terveystarkastukset Asiakkaiden kokemuksia äitiys- ja lasten-neuvoloiden nykyisistä terveystarkastuksista. Laurea ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

LIITEET

Hei!

3.6.2012

Olette käyneet lapsenne kanssa nelivuotistarkastuksessa Kempeleen neuvolassa. Tarkastus on muodoltaan uusi ja sitä käytetään nyt ensimmäisiä kertoja.

Olemme kolmannen vuoden terveydenhoitajaopiskelijoita Oulun seudun ammattikorkeakoulusta. Opintomme ovat nyt siinä vaiheessa, että teemme oppinäytetyötä. Haluaisimmekin haastatella teitä vanhempia laajasta 4-vuotistarkastuksesta ja kuulla kokemuksianne siitä. Olemme saaneet tutkimukseen luvan ja sitä kautta yhteystietonne Kempeleen neuvolasta.

Käytännössä kyselisimme siis muutamia kysymyksiä tarkastukseen liittyen. Haastattelu nauhoitetaan, jotta voimme purkaa sen tekstimuotoon myöhemmin. Työssä ei tule ilmi haastateltavien nimiä eikä teitä voida siitä tunnistaa.

Soitamme teille pari päivää tämän kirjeen saapumisen jälkeen. Tahtoisimme haastatella teitä jossain teille sopivassa paikassa, jonka voimme sopia puhelun yhteydessä. Haastattelu ei veisi teiltä paljon aikaa ja olisi meille hyvin arvokas.

Toivottavasti teillä heräsi mielenkiinto tehdä yhteistyötä kanssamme! ☺

Aurinkoisin terveisin,

Marjaana Ilmarinen ja Sallamaari Torvinen,

Oulun seudun ammattikorkeakoulu, sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö